

# Alacant i Alfons el Savi

A continuació ús presente l'article íntegre que l'arqueòleg alacantí Rafael Azuar Ruiz, publicà para el llibre de festes de moros i cristians de San Blas d'Alacant l'any 2001 del qual tan sols m'he permès traduir-lo a la nostra llengua. Al meu parer l'article desvetlla una més de les elucubracions de la historiografia pan-castellana a la que foren tan avesats els historiadors locals i que traïen l'esperit del nostre regne, enaltint el que fou una conquesta curta i militar, com fou la castellana, i oblidant premeditadament la catalana que des del 1296 fins 1707 ens donà lleis, furs, reis i llengua.

Miquel Àngel Martínez

## **El 6 de desembre de 1247, Alfons X el Savi conquerí Alacant?**

La Federació Alacantina de Moros i Cristians organitzà el passat pont de la Constitució la festa de moros i cristians de la ciutat d'Alacant, en la que participaren diverses filades i comparses dels diferents barris de la ciutat, tenint una participació destacada les nostres de San Blas.

Aquesta festa ve a reprendre una iniciativa de l'ajuntament i de molts festers desitjosos que algun dia s'instituisca i normalitze una celebració integradora de totes les comparses de moros i cristians de la ciutat. Festa que poguera celebrar-s'hi entre els dies 4 i 6 de desembre de cada any, commemorant, segons conta la tradició, la conquesta musulmana d'Alacant per les tropes del monarca castellà Alfons X el Savi. Dic "tradició" perquè no existeix document algú que prové que la ciutat fora arrabassada als musulmans els dies 4 o 6 de desembre de l'any 1247. Aleshores es preguntaran, d'on prové que cada 4 de desembre de l'any se celebri a la ciutat i per la corporació municipal un acte al castell de Santa Bàrbara en record de la conquesta de la nostra ciutat pels cristians?

L'origen d'aquesta tradició hi ha que cercar-lo en el segle XIX i es deu a la ploma d'un dels nostres més il·lustres cronistes. Ens referim a D. Rafael Viravens i Pastor, que fou Arxiver Municipal i Cronista de l'Excel·lentíssim Ajuntament d'Alacant des de 1875. Un any després, en 1876, publicava la seua obra més coneguda i fonamental per conèixer la història de la nostra ciutat; ens referim ala "Crónica de la Muy Ilustre y Siempre Fidel Ciudad de Alicante". Obra voluminosa i molt documentada, gràcies a la seua condició d'arxiver municipal que li possibilitava l'accés als privilegis i documents oficials conservats als prestatges des del mateix segle XIII i alguns d'ells escrits pocs anys després de la conquesta castellana de la ciutat. A la pàgina 25 diu el següent: "D. Alfonso, que en el año1246 se había casado con la Infanta doña Violante, hija del Rey D. Jaime el Conquistador, I de Aragón, volvió a esta plaza, y el día 6 de diciembre de 1247 lanzó definitivamente de ella a todos los moros, sin dejarles un solo barrio; pobló la villa de Cristianos viejos, entre los cuales había sacerdotes, caballeros y gentes honradas, a quienes en nombre del Rey su

padre, les dio heredades y otras franquicias, mandando purificar la mezquita que los árabes tenían fuera de la población y hacer en el edificio algunas obras de ensanche; y como su gloriosa conquista tuvo efecto el día de san Nicolás de Bari, consagró el templo a este santo Pontífice de Mira, aclamándolo patrón de la Villa”.

Com ja demostrà el professor e historiador J. Manuel Del Estal en el seu llibre “Conquista y anexión de las tierras de Alicante, Elche, Orihuela y Guardamar al Reino de València por Jaime II de Aragón (1296-1308)”, publicat en Alacant en 1982, no existeix cap document ni cap crònica que esmente amb tal exactitud que el dia 6 de desembre de 1247 es conqueria la ciutat d’Alacant. A sobre, sabem que l’últim governador musulmà fou Zayyan Ibn Mardanish, concretament darrer senyor de la ciutat de València què, una vegada pactada la seua rendició el 1238 amb Jaume I, passà a ser governador de Múrcia, abandonant el càrrec l’any 1241 i passant a ser el “Ra’is” o senyor de la ciutat o districte d’Alacant fins el 1247. Any en el qual, segons el cronista àrab Ibn Jaldun, abandonà Alacant per a retirar-se a la ciutat de Tunis sota la protecció del Sultà Abu Zkariyya.

De tots aquest fets i d’aquells darrers anys de domini islàmic de la ciutat, escassament sabem allò descrit: vagues notícies d’uns anys i uns esdeveniments que constitueixen encara una de les més importants llacunes de la nostra història: com, quan i de quina manera l’Infant Alfons el Savi conquerí Alacant. Tal vegada, la millor manera de celebrar aquest misteriós succés històric siga el d’omplir els nostres carrers i places de la música de dolçaines i tabalets, d’eixe olor a pólvora què, de forma secular i incruenta, recorden aquells anys de guerra i conquesta entre moros i cristians.

**Rafael Azuar Ruiz**